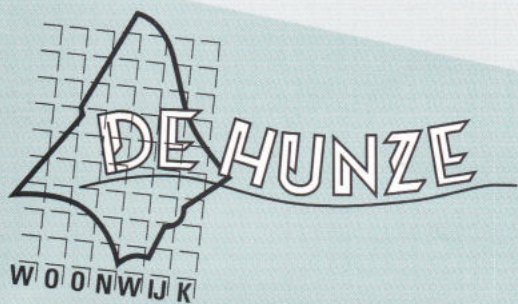

WIJKORGAAN

DE HUNZE

WOONWIJK

Het goede autonieuws komt dit keer van uw buurman

Auto total loss?

Zit niet bij de pakken neer.

De 'Blij(f) rijden auto-polis' !

De voordelen op een rijtje:

- 3 jaar lang een hoge vaste uitkering bij total loss
- Vaste premie (3jaar lang) ook bij schade
- Geen eigen risico
- Meteen af te sluiten (ook bij een lopende polis)
- zéér scherpe premie

Bel ons en vraag vrijblijvend een offerte aan.

Looijenga *assurantiën*

Berlageweg 62

Verzekeringen, pensioenen, hypotheek en financiële dienstverlening
Berlageweg 62, 9731 LK Groningen, telefoon (050) 415 652

In dit nummer:

Column

De weg in de Hunze
Kunstwerk onthuld
'TUIN 92' groot succes
Kruiswoordraadsel
Wethouder op bezoek
Brievenbus
Jeugd
Van woeste stroom tot sloot

Verkeersveiligheid

Wie zich wel eens met de auto buiten De Hunze begeeft en door andere woonwijken rijdt, dient zeker over enige stuurmanskunst te beschikken. Drempels, plantenbakken, mini-rotondes moeten omzeild worden om het blik veilig naar de plaats van bestemming te loodsen.

'Verkeersremmende maatregelen' heten die objecten. Storend in het straatbeeld, bijna aandoenlijk lelijk, maar blijkbaar effectief. Zo niet in onze wijk: mooie rechte asfaltstraten, geen kneuterige klinkertjes en zelfs geen dwanghekjes. Maar ook: slecht opgevoede Hunze-bewoners die er geen been inzien de straat tot hun speelterrein te annexeren, liefst nog even de bal voor een fietser overwerpen of achteloos hun fiets pal voor de bumper van een naderende auto stallen. Kinderlijk imperialisme, waar voorsnog geen kruid tegen gewassen is. Veelal ook nog gestimuleerd door de ouders, want wie toevallig probeert zo'n kindje weg te claxonneren, kan rekenen op naar buiten stuivende vaders en moeders die het leven van hun kind al in gevaar zien komen, daarbij schreeuwen alsof zij zelf geslagen worden en in grote verontwaardiging nog wel even een deuk in die auto willen rammen.

Mijn ouders leerden mij vroeger dat de kerk er was voor gelovigen, het IJzeren gordijn om de heidenen buiten het land te houden, het leger om ons land te verdedigen en de dijk om ons tegen het water te beschermen. Kortom, alles had zo zijn bestemming. Later bleek zie simpele voorstelling van zaken niet helemaal te kloppen. gelovigen gedroegen zich soms als heidenen, of andersom. Toch is er één onderscheid waar ik aan vast wens te houden: de stoep is er voor spelende kinderen, de straat voor het verkeer. Dat moet toch nog steeds aan kinderen duidelijk zijn te maken?

Jaargang 2 nummer 4, Juli 1992

COLOFON:

De Hunze is een tweemaandelijks uitgave van het Hunze Overleg Platform

Secretariaat:

Van Tijenstraat 10,
9731 LP Groningen, tel. (050) 419873

Het bestuur is verantwoordelijk voor de inhoud

De redactie ontvangt graag reacties op de inhoud van De Hunze

U kunt deze sturen met vermelding van naam en adres naar:

Redactie De Hunze:

Van Tijenstraat 15,
9731 LP Groningen

Plaatsing blijft voorbehouden aan redactie

Voor informatie omtrent adverteren: telefoon (050) 410708

Overname van artikelen is toegestaan mits voorzien van bronvermelding

Lay-out:

Reclamebureau Scholma & Van Niel

Druk:

Drukkerij Gerlach, Groningen

Dadoe

De weg in de Hunze

Dit artikel vormt onderdeel van een reeks, geheten 'De weg in de Hunze', waarin telkens een architect naar wie een straat in de Hunze is genoemd, wordt behandeld. Deze keer is dat L.C. van der Vlugt.

Leendert Cornelis van der Vlugt (1894 - 1936) is voornamelijk bekend geworden door het, samen met J.A. Brinkman, bouwen van de Van Nelle-fabriek te Spangen in 1929, dat geldt als een prototype van het functionalisme in Nederland. In elk boek van de hedendaagse bouwkunst komt het voor. Ook heeft hij zijn bekendheid te danken aan het ontwerpen van Stadion Feijenoord, in de volksmond 'De Kuip' en van de alom bekende telefooncel. Al deze werken behoren tot voorbeelden van functionalistische architectuur tussen de twee wereldoorlogen. Een ander bekend gebouw dat hij ontwierp is het woonhuis van dr. C.H. van der Leeuw, een der directeurs van de Van Nelle-fabriek, aan de Kralingse Plaslaan in Kralingen. Dit huis was voorzien van de nieuwste gemakken en technische snufjes.

Van kindsbeen af aan was Van der Vlugt met het bouwvak vertrouwd doordat zijn vader tegelijk aannemer en architect was. Als

jongen kreeg hij les van een belangrijk leermeester, de architect W. Kromhout en daarna werkte hij vele jaren op bureaus als tekenaar, opzichter en ontwerper. Door jarenlange praktijkervaring stond Van der Vlugt bekend als een goed en beheerst technicus. Hij stond open voor ideeën van anderen, wat blijkt uit de architectuur van zijn gebouwen. Alleen al bij de Van Nelle-fabrieken zijn invloeden te herkennen van stromingen als het expressionisme, constructivisme, De Stijl en de nieuwe zakelijkheid.

Voor Rotterdam heeft Van der Vlugt veel betekend. Rotterdam is arm aan oude, maar rijk aan jonge monumenten; vele hiervan zijn van de hand van Van der Vlugt. Ondanks het feit dat veel van zijn ontwerpen en schetsen tijdens de watersnoodramp in 1953 in de kelders van het bureau waar hij werkte verloren zijn gegaan, is er toch nog prachtig materiaal overgebleven. Van der Vlugt verkeerde in een slechte lichamelijke gezondheid. Stellig werd deze verslechterd doordat hij continu sigaren rookte en een onvoorstelbare energie besteedde aan zijn werk. Dit alles heeft ertoe geleid dat hij overleed op een leeftijd waarop een architect gewoonlijk zijn top nog niet heeft bereikt: hij werd 42 jaar.

Het Hunze Overleg Platform (HOP) is een vereniging met een democratische structuur. Welke is opgericht op 25 maart 1991.

Met als doel, het behartigen van het algemeen belang voor bewoners van De Hunze. Dit doel wordt nagestreefd d.m.v. regelmatig overleg met diverse gemeentelijke instanties, andere buurtverenigingen en deelname diverse werkgroepen.

Hiervan zal regelmatig verslag van worden gedaan via het wijkorgaan, welke tweemaandelijks verschijnt.

Voor het Hunze Overleg Platform is het van belang om namens zoveel mogelijke leden (bewoners) te spreken.

Om dit te realiseren hebben wij ook uw steun nodig. U kunt dit doen door zich aan te melden als lid.

Aan het lidmaatschap zijn geen kosten verbonden!!!!

Hunze Overleg Platform

Van Tijenstraat 10,
9731 LP Groningen.

Kunstwerk onthuld

In januari heeft u in de wijkkrant kunnen lezen dat De Hunze een kunstwerk krijgt. Dit kunstwerk is vrijdag 10 juli onthuld door wethouder Smink van Ruimtelijke Ordening. Op het gazon iussen het fietspad naar Beijum en de van Loghemstraat prijkte die dag een feesttent.

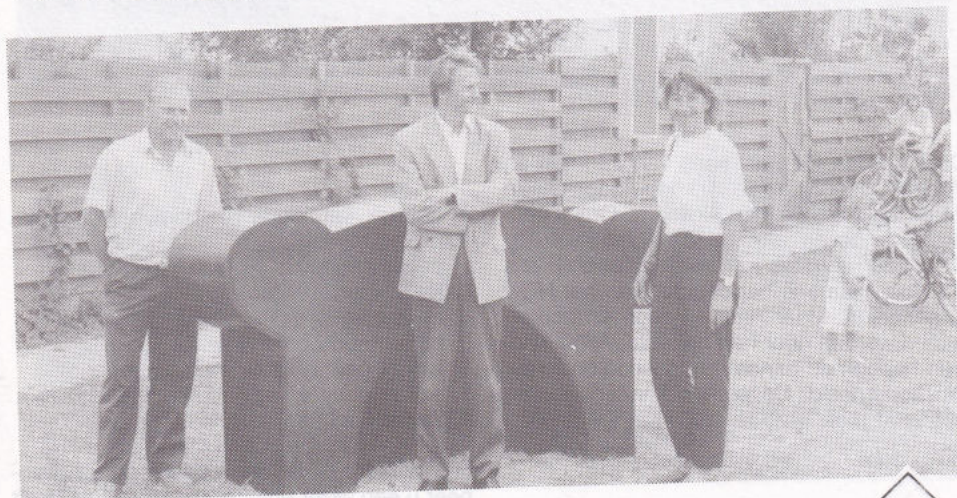
Het beeld van Peet Verrijn Stuart, met de naam Beschaving/Cultuur, Bescherming/ Ontmanteling, is niet - in tegenstelling tot wat veel mensen denken - door haar zelf gemaakt. Peet heeft het beeld ontworpen en maakte er vervolgens een maquette van. Daarna kwam het probleem wie het beeld, ontworpen voor maar liefst 5 mm. plaatstaal, kon vervaardigen. Na een aantal machinefabrieken te hebben afgebeeld kwam Peet terecht bij Mareko b.v. te Groningen. Een kleine fabriek waar klantgerichtheid en dienstverlening hoog in het vaandel staan.

Koepel

Constructeur Borkhuis en de uiteindelijke maker Van de Staal zagen het wel zitten om het beeld tot 'leven' te roepen. Maar waar Mareko niet in kon voorzien was de koepel onder in het beeld. Men week uit naar een fabriek in Nederland waar geschutskoepels voor legertanks worden gemaakt. Een van de weinige fabrieken waar je 5 millimeter plaatstaal krom kunt laten trekken. Een grote kunst was het om de in vieren verdeelde koepel geheel aan te laten sluiten met de rest van het kunstwerk.

Degenen die het beeld nader bekijken zullen het erover eens zijn dat het een echt kunstwerk is. Niet in de laatste plaats vanwege de constructie: 5 mm plaatstaal is iets heel anders dan 1 mm karton!

'TUIN 92' groot succes met opmerkelijke ontknoping

Wie herinnert zich niet, bij het betrekken van de nieuwe woning in de Hunze, de troosteloze aanblik van een enorme hoeveelheid haast onbewerkbare Groninger klei, die als 'tuin' wordt omschreven. Dat velen daar toch een schitterende tuin van hebben weten te maken zal niemand zijn ontgaan. Met dat idee in het achterhoofd werd in samenwerking met Intratuin een wedstrijd georganiseerd om de creativiteit een extra impuls te geven.

Winnende voortuin.

De juryleden Bé Baalmans van Intratuin en Wieger Nieborg, onze wijkbeheerder, staan beide bekend als vakbekwaam. Om tegenwicht te geven aan deze experts werden Jenny de Hoog als wijkbewoonster en Frans de Hoog namens het bestuur van het HOP uitgenodigd. Maar liefst 40 voor- en achtertuinen werden door hen gekeurd. Alle juryleden hebben de tuinen op dezelfde onderdelen beoordeeld. De punten konden worden verdiend met:

1. gebruik van dode materialen (schuurtje, potten etc.)
2. beplantingsplan
3. keuze van planten
4. bestrating
5. onderhoud beplanting
6. wel of geen gazon (incl. onderhoud)
7. wel of geen vijver (incl. onderhoud)
8. totaalbeeld van de tuin.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat wanneer u een vijver en/of gazon in de tuin heeft

dit niet automatisch meer punten met zich meebrengt. Voor het eindcijfer is de totaal-score gedeeld door het aantal criteria.

Prijswinnaars bijeen.

Opmerkelijke ontknoping

In de kop van dit artikel staat dat de tuinwedstrijd een opmerkelijke ontknoping kende. Zowel de eerste prijs voor de voortuin als de eerste prijs voor de achtertuin werd namelijk opgeëist door Ana Ten Wolde uit de Kramerstraat. Met de aantekening dat de eerste prijs voor de voortuin moet worden gedeeld met haar burens. In het volgende nummer van De Hunze komt Ana ten Wolde aan het woord om haar tuintoverkunst nader toe te lichten.

Op zaterdag 4 juli zijn bij Intratuin de volgende winnaars uit de bus gekomen:

Voortuin:

1. A. Ten Wolde / I. Snijders. Kramerstraat 27a en 29
2. R. Krops / M. Hintzbergen. Crouwelstraat 54 en 52
3. B. Snoeijer. v. Eesterenlaan 6

Achtertuin:

1. A. Ten Wolde. Kramerstraat 27a
2. L. Westra. Crouwelstraat 6
3. Fam. Heyes. v. Loghemstraat 4

Terugblik

Met een terugblik van Bé Baalmans, jurylid namens Intratuin, wandelen we nogmaals door de tuinen in De Hunze. Daarmee sluiten we 'TUIN 92' af en hopen dat u volgend jaar ook zo enthousiast zult meedoen met 'TUIN 93'.

Een goede tuin

Bé Baalmans: 'Iedereen die zich thuisvoelt in

zijn of haar tuin zal deze vanzelfsprekend de mooiste vinden. Een gezin echter met minder vrije tijd of minder interesse voor de tuin zal een hele andere indeling of bestrating kiezen dan iemand die graag veel in de tuin zit en werkt.

Een goede tuin is in harmonie met zichzelf en met de omgeving en moet zo'n indeling hebben dat er op elk moment van het jaar iets te zien is in de tuin. Geurende en bloeiende planten, planten met stekels, dichte heesters etc. trekken allemaal verschillende dieren en insecten aan. De verscheidenheid aan planten wat betreft bladvorm, kleur, bloemvorm, al dan niet wintergroen is zo groot dat er eindeloos kan worden gecombineerd. Wanneer al deze ingrediënten goed worden gebruikt, ontstaat een tuin die weinig onderhoud vergt en altijd een lust voor het oog is.'

De winnaar

Over de winnaar zegt Bé: 'De winnende tuin van 'TUIN 92' is zo functioneel ingericht dat je er op ieder moment van de dag in de zon

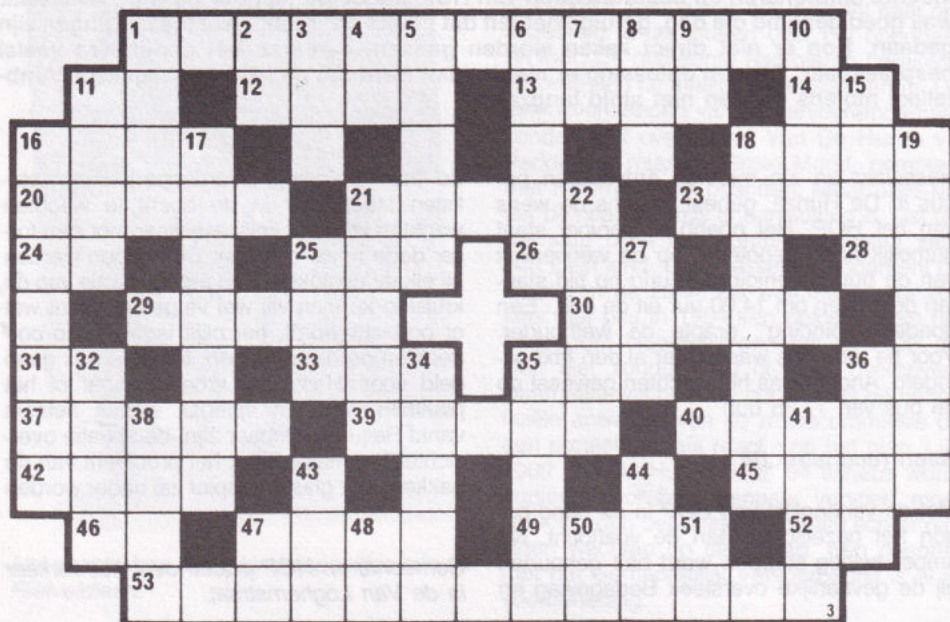
(of schaduw) kunt zitten. Door de keuze van de planten in zowel de borders, de waterbakken, als de potten is er altijd iets te zien. De combinatie van levende en dode materialen, planten en bijvoorbeeld rieten tuinstoelen, is zo geraffineerd dat het haast als een tuinkamer kan worden gezien.' En dat is volgens de tuinexpert precies de bedoeling: de tuin als verlengstuk van de woning.

'Vaak besteden mensen veel tijd aan de inrichting van hun woning. Hierdoor ontstaat een stuk woonplezier dat ieder mens nodig heeft. Wanneer u de tuin gaat zien als verlengstuk van de woning kunt u op een eenvoudige manier dat plezier vergroten.'

Winnende achtertuin.

Kruiswoordraadsel

Horizontaal

1; onderbreking v.e. vliegreis 11; op deze wijze 12; volksoverlevering 13; zanggroep 14; godsdienst (afk.) 16; vereniging 18; ontstekingskoord 20; krijgsmacht 21; specerij 23; spelleiding 24; persoonlijk vnw. 25; viskaar 26; zeehond 28; oude lengtemaat 29; harde delfstof 30; drank 31; sint (afk.) 33; uitroep 35; huisdier 36; muzikant 37; uitbouw 39; handwerkzaamheid 40; bruine waterverf 42; hemellichaam 45; regel, richtsnoer 46; motorschip (afk.) 47; na iets 49; denkbeeld 52; symbool neon 53; bijna niet

Vertikaal

1; vis 2; stoomschip (afk.) 3; vocht in vruchten 4; landbouwwerktuig 5; telwoord 6; stuk bouwland 7; windrichting (afk.) 8; glansloos 9; titel (afk.) 10; drank 11; verdwenen 15; deel v.h. been 16; hemelvuur 17; telwoord 18; zeer grote menigte (fig.) 19; hulpmiddel bij het eerste rekenonderwijs 21; drank 22; rietsoort 25; vogel 27; niet scherp 32; vervoersmiddel 34; stad in Duitsland 35; hoofdedksel 36; vreemde munt 38; meubelstuk 41; gewicht 43; aarden vaas 44; telwoord 47; bijwoord 48; voorzetsel 50; titel (afk.) 51; en omstreken (afk.)

Wethouder op bezoek in De Hunze

Wethouder Frans Hasselaar bezocht op vrijdag 26 juni De Hunze. Met een aantal gemeente ambtenaren en bestuursleden van HOP wandelde hij door de wijk. Hasselaar was goed geluimd die dag, getuige het feit dat links en rechts wat toezeggingen zijn gedaan. Kon er niet direct zaken worden gedaan, dan was het onderwerp veelal bespreekbaar. Zat een oplossing er niet in, dan werd dat gezegd en toegelicht. Ambtelijke molens draaien niet altijd langzaam.

Hasselaar en z'n mannen arriveerden per bus in De Hunze, geheel volgens de wens van het HOP. Het openbaar vervoer staat namelijk hoog genoteerd op de wensenlijst van de buurtvereniging. Keurig op tijd stapten de gasten om 14.00 uur uit de bus. 'Een goede verbinding', grapte de wethouder. Voor de terugreis was echter al een taxi geregeld. Anders was het wachten geweest op de bus van 17.35 uur!

Geen reconstructie

Met de verlanglijst van HOP in de hand begon het gezelschap aan de voettocht. Na amper twintig stappen werd halt gehouden bij de gevaarlijke oversteek Berlageweg en

de fietsverbinding Heerdenpad. Automobielen staan hier in de bocht te wachten wachten voor het fietspad, waardoor een forse 'dode hoek' ontstaat. De koppen werden bij elkaar gestoken. Een reconstructie van de kruising kunnen wij wel vergeten. Want wat er bedacht wordt, het blijft lapwerk, zo oordeelden de deskundigen. En er is ook geen geld voor. Hasselaar vroeg zich af of het plaatsen van een spiegel, waarin fietsers vanaf Beijum zichtbaar zijn, de situatie overzichtelijker maakt. Ook het probleem van de bakken voor glas en papier zal nader worden

Gemeente en HOP praten over het verkeer in de Van Loghemstraat.

Het gezelschap bij de kinderspeeltjes aan de Rietveldlaan.

bekeken. Het is daar, kruising Berlageweg en Heerdenpad, moeilijk stoppen voor auto's en fietsers. Het naast de stortbakken opgestapelde papier is al langer een doorn in het oog. Alhoewel buurtbewoners natuurlijk zelf verantwoordelijk zijn voor de smeerboel. Wellicht dat de afvalbakken een andere plaats krijgen en zo de entree een vriendelijker aanzien krijgt.

Busverbinding slecht

Via het kunstwerk ging het naar de Van Loghemstraat. Hasselaar bleek helemaal op de hoogte met de klachten van enkele bewoners over het verkeer in de straat. HOP houdt graag de mogelijkheid open om nog eens het gedrag van automobilisten te meten als De Hunze is afgebouwd. Via de Crouwelstraat naar de zojuist geplaatste kinderspeeltjes aan de Rietveldlaan. Bij de speelplaatsen in de wijk worden nog bankjes neergezet, zodat de ouders de acrobatiek van hun kroost zittend kunnen volgen.

Doorsteken naar de Kramerstraat ging niet, omdat het voetpad langs de Hunzeboord nog ontbreekt. Dan maar via de Van Eesterenlaan naar de Berlageweg. Toen er een bus voorbij zoefde was het moment daar om uitgebreid te debatteren over het openbaar vervoer. De gemeente had hierop gerekend en zette een fanatieke lijndienstexpert in. De rekenvoorbeelden van de vervoerambtenaar konden niet overtuigen. Van De Hunze via Paddepoel naar de Grote Markt, compleet met nummers van busritten. Maar alles onder de noemer: mits er aansluiting is. Dat die overstap bijna altijd ontbreekt, snapt zelfs een klein kind. Ook Hasselaar onderkent de ernst van de zaak. De wethouder van verkeer ziet pas in 1994 een oplossing als het knooppunt Noorddijk een feit is. HOP zal zich niet zonder slag of stoot overgeven. Daarnaast wachten we nog steeds op het officiële antwoord van de raadscommissie op een protestbrief als reactie op het plan 'Lijn 2000'. Of De Hunze voor '94 serieus wordt bediend door het openbaar vervoer, moet sterk worden betwijfeld. Hop gaat echter niet zitten wachten op de uitslag. Een gesprek met het Gemeentelijk Vervoerbedrijf is al in voorbereiding.

Terras

Na de discussie was het tijd voor een versnapering. Bij gebrek aan een clubhuis was een terrasje ingericht aan de Boekenlaan. Het was stralend weer, dus goed toeven in de buitenlucht onder de parasol. De gemeente zal op het betegelde terras nog enkele zitjes plaatsen. Leuk voor degenen die even willen bijkomen van een wijkwandeling. Na de koffie en het interview voor OOG-radio koerste de menigte richting Intratuin. Op de vraag waar de bomen blijven langs de Granpré Molièreweg, wist de projectleider van De Hunze te melden dat hier geen beplanting komt. Op het eerste ontwerp stond het groen wel ingetekend. Maar toen was er nog sprake van parkeren op eigen erf. Nu de auto's langs de straat staan kunnen de bewoners de bomen voor deur wel vergeten. Planten kan niet meer omdat onder het trottoir de kabels van nutsbedrijven liggen. Maar de gemeente stelde er wat tegenover. Op

het verzoek van bewoners uit de Granpré om enkele parkeerplaatsen aan te leggen bij de sloot aan de Greinerstraat, antwoordde Hasselaar: 'Moet kunnen'.

Bij gebrek aan een eigen onderkomen werd een alternatief buurtcentrum ingericht. Gelukkig was het stralend weer.

Kinderspeelplaats

Een voetpad naar Beijum langs het fietspad Beijumerweg werd niet zomaar cadeau gedaan. Een dammetje aan het eind van de Greinerstraat is niet handig. Afgezien van de voordelen zal het 'wijktoerisme' toenemen. Via de Buysstraat naar de Van Teijenstraat. De gemeentelieden maakten hier kennis met het nieuwe verkeersbord voor woonerven. Naar duits voorbeeld en geheel volgens de toekomstige Europese norm, wist Hasselaar. Dat niet iedereen de aanduiding begrijpt, en dus niet weet dat hier een woonerf ligt, wordt op de koop toegenomen. Aan het eind van de Boekenlaan werd even stilgestaan. Toch een aardige locatie voor een kinderspeelplaats? Dat vond ook de gemeente. Zo werd de zaak snel beklonken.

In gesprek blijven

Door de Van der Vluchtstraat terug naar de Berlageweg, de eindbestemming. Hasselaar moet in z'n nopjes zijn met zo'n kleine woongemeenschap. In anderhalf uur wandel je er doorheen. Tuurlijk, wel schoonheidsfoutjes zoals te smalle straten en stoepen. Maar fraaie huizen en een leuke woonbuurt, dat zeker. De wethouder kon zich heel goed voorstellen dat wij in onze nopjes zijn met De Hunze. Hij overtuigde zich die middag ook van de uitstekende verstandhouding tussen gemeente en HOP. Met de tijdens de rondgang gemaakte opmerking 'wij moeten in gesprek blijven' in het achterhoofd werd de wethouder uitgezwaaid.

Brievenbus

Activiteiten

Deddy Jilderda zoekt buurtbewoners die willen meedenken over het organiseren van activiteiten in De Hunze. Als het aan Deddy ligt dan wordt hiervoor een vereniging opgericht. Of het nou gaat om klaverjassen of een voetbaltoernooi, het maakt niet uit, als het maar gezellig is. Als u ook vindt dat het tijd wordt om de sociale contacten aan te halen, neem dan contact op het Deddy Jilderda. Ze woont aan de Granpre Moliereweg 46. Loop even langs, bel aan of gooi een briefje in de bus.

Kinderopvang

Nederland mag dan vergrijzen, in De Hunze merken we daar niets van. Integendeel. Zo op het oog wonen wij in een kinderrijke buurt. Kinderopvang wil voor ouders nog wel eens een probleem zijn. Wel, de redding is nabij. Onderstaande instanties attenderden ons op hun bestaan. Voor plaatsen, tijden, kosten, etcetera, gelieve de telefoon te pakken.

Speelgroep bemiddeling 't Hunze Bijtje
(groepjes van 2 tot 5 kinderen)
(050) 424400, Trees Schrijvers.

Peuterspeelzaal Benjamin
(kinderen vanaf 2 jaar)
(050) 414995, Reina Oost.

Kinderdagverblijf Dikkertje Dap
(baby's en peuters)
(050) 423182, Edith Zijlstra.

Red de Wilhelmina

Ten noorden van De Hunze staat de molen Wilhelmina. De molen is onlangs twee van de vier wieken kwijtgeraakt en staat er dus gehavend bij. Herstel is noodzakelijk, wil de molen z'n werk weer naar behoren doen. Hiervoor is zeker 90.000 gulden nodig. Voor de Molenstichting Hunsingo is dit niet op te brengen. Wilt u helpen dan kunt u een bijdrage storten op bankrekeningnummer 30.58.01.260 onder vermelding 'Red de Wilhelmina'. Voor informatie over het werk van de Molenstichting Hunsingo kunt u schrijven naar:

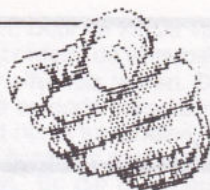
Antwoordnummer 300, 9950 AA Onderdendam.

Huisdieren

De redactie ontvangt regelmatig een roep om een weggelopen huisdier op te sporen. (Ons advies 'binnen houden die beesten' komt dan natuurlijk te laat.) Het plaatsen van dit soort berichten heeft weinig zin, omdat de wijkkrant maar eens per twee maanden verschijnt. Is je huisbeest niet op de afgesproken tijd terug, dan is het verstandig contact op te nemen met Dierenasiel Zuidwolde. Wordt een dier gevonden in De Hunze, dan wordt het naar dit asiel gebracht. Het adres is Noordwolderweg 51B, Zuidwolde, telefoon (05900) 12871.

jeugdpagina

Fanatieke ruiterploeg beheert springbak

Ai, het paardje schiet voorbij de hinder-
nis in plaats van erover te springen.
'Kom op, nog een keer', klinkt het aan-
moedigend. De kleine Miriel spoort haar
Shetlander opnieuw aan. Windstorm
dribbelt strijdvaardig, bijna struikelend
over z'n eigen benen. Zo werd er de afge-
lopen maand druk geoefend in de spring-
bak bij het Heerdenpad.

De amazones zijn er op gebrand goed te
presteren in de onderlinge competitie. Over
een week moeten ze er klaar voor zijn. Maar
hoe fanatiek dan ook, het rijplezier en de om-
gang met de dieren staan voorop. In de hoek
van de bak neemt Sabina een vreemde hou-
ding aan. 'Je moet fluiten', wordt er geroe-
pen. En verdraaid, het werkt, de pony plast.
Ingrid en Lilian Sloot kennen de paarden en
weten hoe je ze moet benaderen. De zusjes
uit Ulger-smaborg zitten in het bestuur van
de ponyclub. Vele uren brengen ze door aan
de rand van De Hunze. 'De naam van de
club?', klinkt het verbaasd. De meningen
worden ter plekke gepeild. 'Paarden en po-
nyvrienden', is de beslissing. 'Dat staat ook
op onze t-shirts', zo wordt de verklaring ge-
vonden.

Meehelpen

De club telt zo'n 30 leden. Bijna allemaal

*De Shetlander Windstorm
met amazone Miriel.*

meisjes die hun hart verpandhebben aan de
ruitersport. Hun springbak schijnt uniek te
zijn in Nederland. De meiden hebben zelf
het initiatief genomen om als ponyclub een
springlocatie te gaan beheren. De gemeente
werkte welwillend mee en hielp met de aan-
leg. Het onderhoud doen de leden zelf. En
ze zijn er trots op. 'Binnenkort gaan we weer
aan de slag', zegt Lilian Sloot terwijl zus In-
grid het lesgeven overneemt. 'We willen de
gemeente om een paar nieuwe planken vra-
gen. Want af en toe wordt er hier toch wat
gesloopt, jammergenoeg. Daarna zetten we
het hout weer in de carboleum. Iedereen
helpt dan mee.'

Lid worden

Maar het bestuur regelt meer. 'We organise-

ren ook rijtochten. Onlangs hebben wij een 3-daagse rit naar Zuidlaren gehad. Het bestuur houdt contact met de gemeente. Bijvoorbeeld over de aanleg van ruiterpaden in de omgeving en om wat zand en planken te regelen. Wat we niet kunnen krijgen kopen we zelf. Ook organiseren wij wedstrijden en geven we rijles.' De ruiters komen uit de omliggende woonwijken. Ook in De Hunze wonen enkele leden. Eén heeft er zelfs een fraai paard. Wat overigens niet per sé is vereist om lid te worden. 'De leden die geen paard of pony hebben, maken gebruik van pony's die de club verzorgt voor boeren uit de buurt. Kuipers heeft zeven pony's voor de club. Ja, het is fantastisch wat die man voor ons doet', klinkt het welgemeend. Lid worden betekent eenmalig f 25,- storten. Is er geen geld in kas, dan wordt er gelapt. Voor het geld mag je meedoen aan alle activiteiten en paardrijden in de springbak zo vaak je wilt. Als tegenprestatie wordt er verwacht dat

je je inzet voor de club. Maar wie wil dat niet?

Stuntvliegers

Rijden in bak bij het Heerdenpad is alleen weggelegd voor de rijclub. Het bestuur is onverbiddelijk. Lilian: 'Pas geleden hebben wij nog twee meisjes uit Noorddijk uit de bak moeten sturen. Ze waren geen lid en wilden dat ook niet worden. Tja, dan moeten ze vertrekken.' Gelukkig hoeven de dames niet vaak in te grijpen. Behalve als er vervelend wordt gedaan door Hunze-bewoners met met lawaaiige stuntvliegers. Daar worden de paarden tureluurs van. Bewoners trouwens ook! 'Door die stuntvliegers zijn er al twee ongelukken gebeurd. Een keer is er zelfs een pony uitgebroken en op hol geslagen, nadat de berijder er was afgegooid. De andere keer vloog de ruiter pardoes door de lucht. De pony hebben we met veel moeite kunnen kalmeren. De paarden worden er hypernervus van. Het is toch niet te veel gevraagd om een eind verderop lawaai te gaan maken met die vliegers?', vraagt Lilian enig begrip.

Er wordt druk geoefend in de springbak bij het Heerdenpad.

Van woeste stroom tot sloot

Deel 2

Door Erik Schaap

Na de laatste ijstijd, die ongeveer tienduizend jaar geleden afliep, is de zeespiegel sterk gestegen. De kustlijn schoof daarvoor snel landinwaarts, van 75 kilometer ten noorden van de huidige waddeneilanden tot net voorbij waar nu onze wijk ligt: eens lag hier de Waddenzee. Toch werden grote delen van het Groninger kleigebied bewoond, door mensen die zich tegen overstromingen beschermden met terpen. Veel later werden dijken aangelegd. Toch hebben ook die een respectabele ouderdom: de oudste dijken in de provincie Groningen zijn bijna duizend jaar geleden aangelegd. Over terpen en dijken in de omgeving van onze wijk gaat dit verhaal.

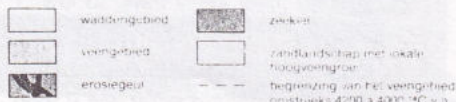
Ongeveer 4500 jaar geleden bereikte de zee haar grootste uitbreiding. Tot dan toe was het snel gegaan, door het smelten van de kilometersdikke ijskap. De plek waar nu onze wijk is gebouwd maakte nog net deel uit van de Waddenzee. De klei onder onze voeten is daarvan het bewijs. Al vlakbij ging de zee over in een moerassig kustgebied. Langs het smalle Hunzedal was het zoute water nog wat dieper landinwaarts gedrongen. Kaart 1a geeft dit weer.

Na die tijd bepaalden kleine klimaatschommelingen het verloop van de kustlijn. In wat koelere perioden steeg de zeespiegel niet meer, en kon het land door aanslibbing weer aangroeien. Er ontstonden kwelders, bestaand uit zeeklei, die alleen nog bij de hoogste vloedstanden onderliepen.

Ook de veengebieden konden zich uitbreiden. Veen ontstaat door plantenresten die onder water vergaan. Alleen in zoet of hooguit brak water is de plantengroei zodanig dat veen kan ontstaan. De veengebieden liggen dan ook hoger dan de kwelders, die een te zout milieu hebben om veengroei mogelijk te maken. Dit hoogteverschil met de kwelders wordt vaak groter doordat het veen opgehoogd wordt door steeds nieuw plantenmateriaal.

Kaart 1b (2600 jaar geleden) geeft de situatie aan het einde van een rustige periode wat betreft de zeespiegelstijging weer. Vergeleken met kaart 1a is het land weer behoorlijk aangegroeid. Uitgebreide kwelders zijn ontstaan. Omdat de zee opschoof konden gebieden langs de oude kust verzoeten door regenwater en door riviertjes van de zandgronden. Zo kon ook het veengebied groeien.

In wat warmere tijden steeg de zeespiegel. En al was dit niet veel meer, de gevolgen waren niet mis. Bij stormen werden grote stukken van het aangeslibd land weer weggeslagen. Kaart 1c (2000 jaar geleden, het begin van onze jaartelling) geeft de situatie weer na een periode van zeespiegelstijging. Aanzienlijke stukken veen zijn weggeslagen, en vervangen door zeeklei.

In onze directe omgeving ontstond tussen 3000 en 2600 jaar geleden een aanzienlijke uitbreiding van het veengebied. Op kaart 1b is dit goed te zien: ten noordoosten van de stad Groningen. Ondanks de onrustige periode die volgde werd dit veengebied niet weggeslagen. Op kaart 1c valt het gebied nog meer op, omdat omliggende veengebieden wel werden teruggedrongen.

Dit veengebied kreeg de naam Woldstreek. Dorpen als Noordwolde en Zuidwolde liggen hier. De Wolddijk, die begint bij Noorderhoogetbrug zou veel later worden aangelegd om deze gronden te beschermen. De wijk 'De Hunze' ligt op de grens van het Hunzedal en de Woldstreek.

Van de eerste terpen tot de dijken

Ongeveer 2600 jaar geleden kwamen de eerste bewoners in onze streken. Waarschijnlijk waren dit mensen die van de Drentse zandgronden kwamen, die toen geplaagd werden door zandverstuivingen. Net in die tijd hield de zee zich rustig, en had het land zich flink uitgebreid door aanslibbing (kaart

1b, vergelijk deze maar met 1a). De eerste dorpen ontstonden. Van deze nederzettingen bestaat Ezingen nog, wat dit dorpje tot de oudste plaats van Nederland maakt, even oud als Rome.

Maar al honderd jaar later rukte de zee weer op. In alle kuststreken in de wereld waar dit overlast opleverde, trok de mens zich terug naar drogere streken. Behalve hier; hier gingen de bewoners van de kust van West-Friesland tot in Duitsland heuvels opwerpen. Waarom? Men weet het niet. Wel is duidelijk dat deze oplossing gebonden is aan de Friese cultuur, die zich heeft uitgestrekt van de monding van de Rijn tot en met Oost-Friesland in het huidige Duitsland.

Deze heuvels worden terpen of wierden genoemd. Het 'werd' aan het eind van vele plaatsnamen (Toornwerd, Garnwerd, Sauwerd) herinnert aan de wierde, waarop ze zijn gebouwd.

Een erg vrolijke indruk maakte dit terpengebied niet. In de tijd dat het Romeinse rijk de grenzen van de Rijn naar de Elbe probeerde te verleggen kwamen er in onze streek Ro-

de haan

SCHOONMAAKBEDRIJF

**Reinigen
is ons vak**

Schoonmaakonderhoud
Glazenwasserij
Tapijtreiniging
Calamiteiten

Geen schone ramen?

Wij hebben een heldere blik
op glazenwassen!

G.H. de Haan - Granpré Molièreweg 1
Groningen - Tel. 050-413004 - b.g.g. 06-52902223

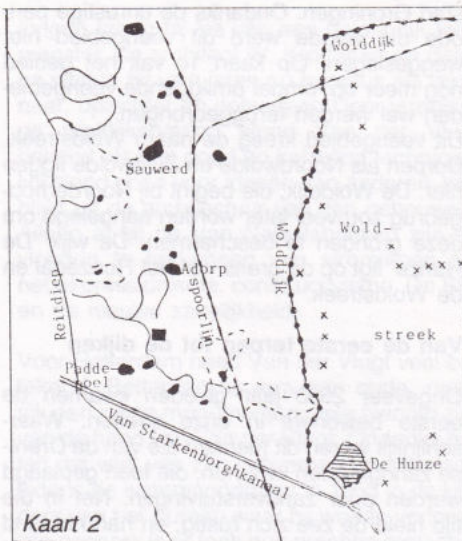
meinese soldaten. Een van hen, Plinius Major, schreef in het jaar 47: 'De zee dringt er met twee tussenpozen overdag en 's nachts in enorme breedte en met onmetelijke golven het land binnen, zodat men bij deze eeuwige strijd in de gang der natuur twijfelt of de bodem tot de aarde of tot de zee behoort. Daar leeft een ongelukkig volk op heuvels, of liever op hoogten, die het met eigen hand heeft opgeworpen tot het peil van de hoogste vloed.' Veeteelt was volgens hem niet mogelijk, jachtwild was er niet.

Hoewel het voorstelbaar is dat deze boomloze kleivlakte er niet al te florissant uitzag, is het beeld van Plinius veel te somber. Uit opgravingen blijkt, dat er wel degelijk veeteelt was, vooral koelen en schapen. Gejaagd werd op oerossen, elanden, edelherten en zeehonden. Handel met de Romeinen verhoogde de welvaart. Vee en huiden werden geruild tegen aardewerk en metaalprodukten. Maar ook na het verdwijnen van het Romeinse Rijk werd, na een moeilijke tijd in de 5e en 6e eeuw (invallen van andere volkeren, en weer een stijgende zeespiegel) op grote schaal handel gedreven. Munten uit heel Europa zijn in de terpen gevonden, een eigen munt werd geslagen. Kostbare sieraden geven aan dat het gebied in de 8e eeuw welvarend was. Goud en zilver waren zo gewoon dat er een begin ontstond van edelsmeedkunst, al is dit nooit veel geworden. Wel van hoge kwaliteit was het Friese laken, dat door Karel de Grote goed genoeg werd gevonden om als cadeau te schenken aan de kalief Haroen-al-Raschid.

In onze wijk vinden we geen oude, hoge terpen. De terpen die er zijn, zijn van veel jongere datum, en veel kleiner. Op deze 'eenmansterpen' kom ik verderop nog terug. Mogelijk ontbreken ze, omdat de Woldstreek niet bewoond was, al werd het land wel gebruikt vanuit de omgeving.

Noorderhoogebrug ligt op de grens van de Woldstreek; voorbij dit dorp zijn er wel terpen. De meest dichtbijzijnde liggen op de oeverwal van de oude Hunze. Hier in de buurt zijn deze terpen verlaten; het eerste terpdorp dat we hier vandaan tegenkomen is Adorp. De oudste van de terpen langs de vroegere Hunzeloop tussen Noorderhoogebrug en Adorp is Paddepoel (2200 jaar), waar de

Groningse nieuwbouwwijk naar is vernoemd. (Zie kaart 2, ter orientatie is onze wijk op dit kaartje ingetekend).

- terpen
- x eenmansterpen in Woldstreek
- dijk
- Hunze
- natuurlijk afgesneden Hunzeloop

De Wolddijk

Rond het jaar 1000 hebben de oudste terpen vijftienhonderd jaar dienst gedaan. En in elke periode met veel overstromingen komen er weer nieuwe bij. Met de komst van het christendom vindt er een grote verandering plaats. Er worden kloosters gesticht. De monniken nemen het initiatief voor een nieuwe aanpak: de aanleg van dijken. Hier in de buurt is vooral het klooster van Aduard actief. Eerst worden gronden omdijkt die van oorsprong hoger lagen dan de omgeving. In de provincie Groningen zijn dat Humsterland, rond Oldehove, en Middag, bij Ezinge (12e eeuw). Maar al snel komen de monniken er achter dat het gemakkelijker is een dijk langs de hele kust op de daar hoger gelegen kwelders aan te leggen. Ongeveer 1325 is de eerste zeedijk langs de Groninger kust klaar.

WIJ BEZORGEN ALLE WERKDAGEN
DE BOODSCHAPPEN GRATIS
AAN HUIS

albert heijn
supermarkt

F. v.d. Heide
Orchideestraat 1,
Oosterhoogebrug
Groningen

